

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 23 maja 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Rozporządzenie (UE) nr 650/2012 – Artykuł 3 ust. 1 lit. g) i i) – Pojęcie „orzeczenia” w sprawie dotyczącej dziedziczenia – Pojęcie „dokumentu urzędowego” dotyczącego dziedziczenia – Kwalifikacja prawna krajowego poświadczenia dziedziczenia – Artykuł 3 ust. 2 – Pojęcie „sądu” – Brak powiadomienia przez państwo członkowskie Komisji Europejskiej o wykonywaniu przez notariuszy, jako organy pozasądowe, funkcji sądowych na równi z sądami

W sprawie C-658/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (Polska) postanowieniem z dnia 10 października 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 listopada 2017 r., w postępowaniu wszczętym na skutek zażalenia

WB

przy udziale

Przemysław Bac, notariusz,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, C. Toader (sprawozdawca), A. Rosas, L. Bay Larsen i M. Safjan, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: M. Aleksejev, kierownik wydziału,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 29 listopada 2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu WB przez M. Krzymuskiego, radcę prawnego,
- w imieniu notariusz Przemysław Bac przez M. Margońskiego, zastępcę notarialnego,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Majczyń, S. Żyrek i E. Borawską-Kędziarską, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: polski.

- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego i M. Hellmanna, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez S. Jiménez Garcíę, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu węgierskiego przez M.Z. Fehéra, G. Koósa i M.M. Tátrai, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Wilderspina i S.L. Kalédę, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 28 lutego 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 lit. g) i i), art. 3 ust. 2, art. 39 ust. 2, art. 46 ust. 3 lit. b) i art. 79 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego, a także wykładni załączników 1 i 2 do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1329/2014 z dnia 9 grudnia 2014 r. ustanawiającego formularze, o których mowa w rozporządzeniu nr 650/2012 (Dz.U. 2014, L 359, s. 30).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania wszczętego z wniosku WB z udziałem notariusz Przemysławy Bac prowadzącej kancelarię w Słubicach (Polska), mającego za cel uzyskanie m.in. wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez rzeczoną notariusz.

Ramy prawne

Prawo Unii

Rozporządzenie nr 650/2012

- 3 Motywy 20–22 i 62 rozporządzenia nr 650/2012 stanowią:

„(20) Niniejsze rozporządzenie powinno respektować różne systemy regulujące kwestie dziedziczenia stosowane w państwach członkowskich. Do celów niniejszego rozporządzenia termin »sąd« powinien zatem być rozumiany szeroko, tak aby obejmował nie tylko sądy w dosłownym znaczeniu tego słowa, sprawujące funkcje sądownicze, lecz także notariuszy lub urzędy stanu cywilnego w niektórych państwach członkowskich, sprawujące w niektórych sprawach dotyczących spadku funkcje sądownicze [na równi z sądami], oraz notariuszy i przedstawiciele zawodów prawniczych, którzy w niektórych państwach członkowskich sprawują funkcje sądownicze w danej sprawie spadkowej na podstawie przekazania uprawnień przez sąd. Wszystkie sądy w rozumieniu niniejszego rozporządzenia powinny być związane zasadami jurysdykcji określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Natomiast termin »sąd« nie powinien obejmować organów pozasądowych państwa członkowskiego uprawnionych na mocy prawa krajowego do zajmowania się sprawami spadkowymi, takich jak notariusze w większości państw członkowskich, w których zazwyczaj nie sprawują oni funkcji sądowniczych.

- (21) Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać wszystkim notariuszom, którzy są właściwi w państwach członkowskich w sprawach spadkowych, wykonywanie tych uprawnień. To, czy notariusze w danym państwie członkowskim są związani zasadami jurysdykcji określonymi w niniejszym rozporządzeniu, powinno zależeć od tego, czy są oni objęci zakresem definicji »sądu« do celów niniejszego rozporządzenia.
- (22) Przepływ aktów sporządzanych przez notariuszy w sprawach spadkowych w państwach członkowskich powinien się odbywać na podstawie niniejszego rozporządzenia. Jeżeli notariusze sprawują funkcje sędziowskie, są oni związani zasadami jurysdykcji, a przepływ wydanych przez nich orzeczeń powinien się odbywać zgodnie z przepisami o uznawaniu, wykonalności i wykonywaniu orzeczeń. Jeżeli notariusze nie sprawują funkcji sędziowskich, nie są oni związani zasadami jurysdykcji, a przepływ wydawanych przez nich dokumentów urzędowych powinien być zgodny z przepisami o dokumentach urzędowych.

[...]

- (62) »Autentyczność« dokumentu urzędowego powinna być pojęciem autonomicznym, obejmującym takie kwestie jak prawdziwość tego dokumentu, wymogi formalne dokumentu, uprawnienia organu sporządzającego dokument oraz procedurę, na podstawie której sporządzono ten dokument. Powinna również obejmować elementy faktyczne stwierdzone przez właściwy organ w danym dokumencie urzędowym, takie jak fakt, że wskazane strony stawiły się przed tym organem we wskazanym dniu i że złożyły wskazane oświadczenia. Strona chcąc zakwestionować autentyczność danego dokumentu urzędowego powinna dokonać tego przed właściwym sądem państwa członkowskiego pochodzenia danego dokumentu urzędowego zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego”.

4 Zgodnie z brzmieniem art. 3 tego rozporządzenia:

„1. Do celów niniejszego rozporządzenia:

[...]

- g) »orzeczenie« oznacza każdą decyzję w sprawach dotyczących dziedziczenia wydaną przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od nazwy takiej decyzji, w tym postanowienie w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania wydane przez urzędnika sądowego;

[...]

- i) »dokument urzędowy« oznacza dokument dotyczący dziedziczenia, który został oficjalnie sporządzony lub zarejestrowany jako dokument urzędowy w państwie członkowskim i którego autentyczność:
- (i) dotyczy podpisu i treści dokumentu urzędowego; oraz
 - (ii) została stwierdzona przez organ publiczny lub inny organ uprawniony do tego przez państwo członkowskie pochodzenia.

2. Do celów niniejszego rozporządzenia termin »sąd« oznacza każdy organ sądowy i wszystkie inne organy oraz przedstawiciele zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych, którzy wykonują funkcje sądowe lub działają na podstawie przekazania uprawnień przez organ sądowy lub działają pod kontrolą organu sądowego, pod warunkiem że takie inne organy i przedstawiciele

zawodów prawniczych zapewniają gwarancje bezstronności i prawa wszystkich stron do bycia wysłuchanymi oraz pod warunkiem, że ich orzeczenia na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym działają:

- a) mogą być przedmiotem zaskarżenia do organu sądowego lub ponownego rozpoznania przez organ sądowy; oraz
- b) mają moc i skutek podobne do orzeczenia organu sądowego w takiej samej sprawie.

Państwa członkowskie powiadamiają [Komisję Europejską] o innych organach oraz przedstawicielach zawodów prawniczych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 79”.

- 5 Zgodnie z brzmieniem art. 59 ust. 1 akapit drugi rzeczonoego rozporządzenia:

„Osoba, która chce wykorzystać dokument urzędowy w innym państwie członkowskim, może zwrócić się do organu sporządzającego ten dokument urzędowy w państwie członkowskim pochodzenia o wypełnienie formularza przyjętego zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 81 ust. 2, określającego skutki dowodowe, jakie dany dokument urzędowy rodzi w państwie członkowskim pochodzenia”.

- 6 Zgodnie z art. 79 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 650/2012:

„1. Na podstawie powiadomień od państw członkowskich Komisja sporządza wykaz innych organów i przedstawicieli zawodów prawniczych, o których mowa w art. 3 ust. 2.

2. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach informacji zawartych w tym wykazie. Komisja odpowiednio zmienia ten wykaz”.

Rozporządzenie wykonawcze nr 1329/2014

- 7 Artykuł 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014 stanowi:

„1. Formularz, który ma być stosowany w przypadku zaświadczenia dotyczącego orzeczenia w sprawach spadkowych, o którym mowa w art. 46 ust. 3 lit. b) rozporządzenia [nr 650/2012], wskazano w załączniku 1 jako formularz I.

2. Formularz, który ma być stosowany w przypadku zaświadczenia dotyczącego dokumentu urzędowego w sprawach spadkowych, o którym mowa w art. 59 ust. 1 i art. 60 ust. 2 rozporządzenia [nr 650/2012], wskazano w załączniku 2 jako formularz II”.

Prawo polskie

Prawo o notariacie

- 8 Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. nr 22, poz. 91), zmieniona ustawą z dnia 13 grudnia 2013 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 164) przewiduje w art. 4, że notariusz prowadzi kancelarię.
- 9 Zgodnie z art. 5 ust. 1 Prawa o notariacie za dokonanie czynności notarialnych notariuszowi przysługuje wynagrodzenie określone na podstawie umowy ze stronami czynności, nie wyższe niż maksymalne stawki taksy notarialnej właściwe dla danej czynności, określone – zgodnie z art. 5 § 3 przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej.

10 Sporządzanie poświadczeń dziedziczenia przez polskich notariuszy jest uregulowane w art. 95a–95p Prawa o notariacie.

11 Zgodnie z brzmieniem art. 95b Prawa o notariacie:

„Przed sporządzeniem aktu poświadczenia dziedziczenia notariusz spisuje protokół dziedziczenia przy udziale wszystkich osób zainteresowanych, z uwzględnieniem art. 95ca”.

12 Artykuł 95c §§ 1 i 2 Prawa o notariacie stanowi:

„1. Przystępując do spisania protokołu dziedziczenia notariusz poucza osoby biorące udział w spisywaniu protokołu o obowiązku ujawnienia wszelkich okoliczności objętych treścią protokołu oraz o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń.

2. W protokole dziedziczenia zamieszcza się w szczególności:

1) zgodne żądanie poświadczenia dziedziczenia złożone przez osoby biorące udział w spisywaniu protokołu;

[...]”.

13 Artykuł 95ca §§ 1 i 3 Prawa o notariacie przewiduje:

„1. Na wniosek osoby zainteresowanej przy jej udziale notariusz sporządza projekt protokołu dziedziczenia.

[...]

3. Osoba zainteresowana może w oświadczeniu złożonym przed notariuszem, który sporządził projekt protokołu dziedziczenia, albo przed innym notariuszem potwierdzić dane zamieszczone w projekcie protokołu dziedziczenia i wyrazić zgodę na spisanie protokołu dziedziczenia zgodnie z jego projektem”.

14 Zgodnie z brzmieniem art. 95e Prawa o notariacie:

„1. Po spisaniu protokołu dziedziczenia notariusz sporządza akt poświadczenia dziedziczenia, jeżeli nie ma wątpliwości co do istnienia jurysdykcji krajowej, treści właściwego prawa obcego, osoby spadkobiercy i wysokości udziałów w spadku, a w przypadku gdy spadkodawca uczynił zapis windykacyjny – także co do osoby, na której rzecz spadkodawca uczynił zapis windykacyjny, i przedmiotu zapisu.

2. Notariusz odmawia sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia, jeżeli:

1) w stosunku do spadku został już uprzednio sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia lub wydane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku;

2) w toku sporządzania protokołu dziedziczenia ujawnią się okoliczności wskazujące, że przy jego sporządzeniu nie były obecne wszystkie osoby, które mogą wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi lub testamentowi, lub też osoby, na których rzecz spadkodawca uczynił zapisy windykacyjne, albo istnieją lub istniały testamenty, które nie zostały otwarte lub ogłoszone;

[...]

4) w sprawie brak jurysdykcji krajowej.

3. Jeżeli spadek ma przypaść jako spadkobiercy ustawowemu gminie lub Skarbowi Państwa, a przedstawione przez osobę zainteresowaną dowody nie są wystarczające do sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia, notariusz może sporządzić akt poświadczenia dziedziczenia dopiero po wezwaniu spadkobierców przez ogłoszenie dokonane na koszt osoby zainteresowanej. Przepisy art. 673 i art. 674 Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio”.

15 Zgodnie z art. 95j Prawa o notariacie:

„Zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia ma skutki prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku”.

16 Artykuł 95p Prawa o notariacie stanowi:

„Ilekcóż w przepisach odrębnych jest mowa o postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, należy rozumieć przez to również zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia. [...]”.

Kodeks cywilny

17 Artykuł 1025 § 2 Kodeksu cywilnego stanowi, iż „[d]omniemywa się, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia, jest spadkobiercą”.

18 Zgodnie z brzmieniem art. 1027 Kodeksu cywilnego „[w]zględem osoby trzeciej, która nie rości sobie praw do spadku z tytułu dziedziczenia, spadkobierca może udowodnić swoje prawa wynikające z dziedziczenia tylko stwierdzeniem nabycia spadku albo zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia”.

19 Artykuł 1028 Kodeksu cywilnego stanowi, że „[j]eżeli ten, kto uzyskał stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia, lecz spadkobiercą nie jest, rozporządza prawem należącym do spadku na rzecz osoby trzeciej, osoba, na której rzecz rozporządzenie następuje, nabywa prawo lub zostaje zwolniona od obowiązku, chyba że działa w złej wierze”.

Kodeks postępowania cywilnego

20 Artykuł 669¹ Kodeksu postępowania cywilnego stanowi:

„1. Sąd spadku uchyla zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, jeżeli w odniesieniu do tego samego spadku zostało wydane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku.

2. W przypadku zarejestrowania dwóch lub więcej aktów poświadczenia dziedziczenia w odniesieniu do tego samego spadku, sąd spadku na wniosek zainteresowanego uchyla wszystkie akty poświadczenia dziedziczenia i wydaje postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku.

3. Poza okolicznościami wskazanymi w §§ 1 i 2, uchylenie zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia jest dopuszczalne jedynie w przypadkach wskazanych w ustawie”.

21 Zgodnie z art. 679 tego kodeksu:

„1. Dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko

wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość.

2. Wniosek o wszczęcie takiego postępowania może zgłosić każdy zainteresowany.

3. W razie przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

4. Przepisy §§ 1–3 stosuje się odpowiednio do zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia oraz do stwierdzenia nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego”.

Spór w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

- 22 Ojciec WB, zmarły w dniu 6 sierpnia 2016 r., był obywatelem polskim, którego miejscem zwykłego pobytu była Polska. WB była jednym z uczestników postępowania spadkowego po ojcu, w ramach którego złożyła przed notariusz Przemysławą Bac prowadzącą kancelarię w Polsce wniosek o wydanie aktu poświadczenia dziedziczenia. Dokument ten został sporządzony w dniu 21 października 2016 r. zgodnie z prawem polskim.
- 23 Spadkodawca był przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą na pograniczu polsko-niemieckim. WB chciała wiedzieć, czy zdeponował środki pieniężne w jednym lub kilku bankach niemieckich, a jeśli tak, to jaka była kwota środków mogących wchodzić do masy spadkowej. W tym celu w dniu 7 czerwca 2017 r. WB wniosła o wydanie jej wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez rzeczoną notariusz wraz z zaświadczeniem potwierdzającym, że akt ten stanowi orzeczenie w sprawie dotyczącej dziedziczenia w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012, sporządzonym według wzoru formularza znajdującego się w załączniku 1 do rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014. Na wypadek nieuwzględnienia wniosku głównego wnosząca zażalenie w postępowaniu głównym, WB, wniosła o wydanie wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia opatrzonego zaświadczeniem, iż akt ten stanowi dokument urzędowy dotyczący dziedziczenia w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia nr 650/2012, sporządzonym według wzoru formularza znajdującego się w załączniku 2 do rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014.
- 24 W protokole z dnia 7 czerwca 2017 r. M. Margoński, zastępca notarialny, dokonujący czynności notarialnych w kancelarii prowadzonej przez notariusz P. Bac, odmówił wydania wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia opatrzonego którymkolwiek z żądanych zaświadczeń. Podniósł on, że taki akt poświadczenia dziedziczenia jest „orzeczeniem” w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012, ale z powodu niedokonania przez Rzeczpospolitą Polską notyfikacji wobec Komisji – stosownie do art. 3 ust. 2 tego rozporządzenia – nie mógł on wystawić zaświadczenia według wzoru formularza znajdującego się w załączniku 1 do rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014. Jeśli chodzi o wniosek alternatywny wnioskodawczyni, zastępca notarialny wskazał, że uznanie aktu poświadczenia dziedziczenia za „orzeczenie” wyklucza uznanie go za „dokument urzędowy”, tak iż – choć warunki przewidziane w art. 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia nr 650/2012 zostały spełnione – wystawienie odpowiedniego zaświadczenia według wzoru formularza znajdującego się w załączniku 2 do rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014 nie było możliwe.
- 25 W dniu 7 czerwca 2017 r. WB złożyła zażalenie do sądu odsyłającego, podnosząc, po pierwsze, że akt poświadczenia dziedziczenia spełniał wymogi uznania go za „orzeczenie” w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012, a po drugie, że zaniechanie – wbrew art. 3 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 650/2012 w związku z art. 79 tego rozporządzenia – notyfikowania Komisji przez Rzeczpospolitą Polską notariuszy sporządzających akty poświadczenia dziedziczenia, nie przesądza o prawnym charakterze tych dokumentów.

- 26 Sąd odsyłający uważa, że rozstrzygnięcie w przedmiocie zażalenia WB wymaga ustalenia, czy zaświadczenie sporządzone według wzoru załącznika 1 do rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014 może być wydane również w odniesieniu do instrumentów proceduralnych nienabierających waloru wykonalności. W kwestii tej sąd odsyłający zauważa, że brzmienie art. 46 ust. 3 lit. b) rozporządzenia nr 650/2012 w związku z art. 39 ust. 2 przemawia za możliwością opatrywania zaświadczeniem każdego orzeczenia, w tym orzeczeń nienabierających waloru wykonalności.
- 27 Sąd odsyłający zauważa ponadto, że definicje pojęć „orzeczenia” i „sądu” w rozumieniu rozporządzenia nr 650/2012 wymagają doprecyzowania. Uważa on, że polscy notariusze wydający akty poświadczenia dziedziczenia wykonują w kontekście legitymowania spadkobierców „funkcje sądownicze” na równi z sądami w rozumieniu motywu 20 rozporządzenia nr 650/2012. Zauważa on także, że akt poświadczenia dziedziczenia ma skutki wydanego przez sąd prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, w związku z czym należy uznać je za „orzeczenie” w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012. Niemniej jednak sąd odsyłający zastanawia się, czy pojęcie „orzeczenia” implikuje wydanie go przez instytucję posiadającą kompetencję do orzekania w kwestiach spornych między stronami.
- 28 Jeżeli chodzi o brak powiadomienia przez państwa członkowskie z naruszeniem art. 79 rozporządzenia nr 650/2012, sąd odsyłający uważa, że treść tego przepisu nie pozwala na jednoznaczne przesądzenie, czy ta notyfikacja ma charakter konstytutywny, czy wyłącznie informacyjny.
- 29 W końcu sąd odsyłający stwierdza, że jeśli akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez polskiego notariusza nie miałby zostać uznany za „orzeczenie” w rozumieniu rozporządzenia nr 650/2012, to nie ulega wątpliwości, że spełnia on warunki uznania go za „dokument urzędowy” w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. i) rzonego rozporządzenia.
- 30 W tej sytuacji Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 46 ust. 3 lit. b) w związku z art. 39 ust. 2 rozporządzenia 650/2012 należy rozumieć w ten sposób, że wydanie zaświadczenia dotyczącego orzeczenia w sprawie spadkowej, którego wzór stanowi załącznik numer 1 do rozporządzenia nr 1329/2014, jest dopuszczalne także w odniesieniu do orzeczeń, które potwierdzają status spadkobiercy, ale nie podlegają (nawet w części) wykonalności?
- 2) Czy art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że akt poświadczenia dziedziczenia sporządzany przez notariusza zgodnie z niespornym wnioskiem wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego, który wywiera skutki prawne prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku – taki jak akt poświadczenia dziedziczenia sporządzany przez notariusza polskiego – stanowi orzeczenie w rozumieniu tego przepisu, a co za tym idzie, czy art. 3 ust. 2 zdanie pierwsze [akapit pierwszy] rozporządzenia nr 650/2012 należy rozumieć w ten sposób, że notariusza sporządzającego tego rodzaju akt poświadczenia dziedziczenia należy uznać za sąd w rozumieniu ostatnio powołanego przepisu?
- 3) Artykuł 3 ust. 2 zdanie drugie [akapit drugi] rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że powiadomienie dokonywane przez państwo członkowskie zgodnie z art. 79 rozporządzenia ma walor informacyjny i nie jest warunkiem uznania przedstawiciela zawodu prawniczego właściwego w sprawach spadkowych, który wykonuje funkcje sądowe, za sąd w rozumieniu art. 3 ust. 2 [akapit pierwszy] rozporządzenia, jeśli spełnia on warunki wynikające z ostatnio powołanego przepisu?

- 4) W razie negatywnej odpowiedzi na pytania pierwsze, drugie lub trzecie, czy art. 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia [nr 650/2012] należy rozumieć w ten sposób, że uznanie krajowego instrumentu proceduralnego poświadczającego status spadkobiercy, takiego jak polski akt poświadczenia dziedziczenia, za orzeczenie w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012 wyklucza jego uznanie za dokument urzędowy?
- 5) W razie pozytywnej odpowiedzi na pytanie czwarte, czy art. 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia [nr 650/2012] należy interpretować w ten sposób, że akt poświadczenia dziedziczenia sporządzany przez notariusza zgodnie z niespornym wnioskiem wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego – taki jak akt poświadczenia dziedziczenia sporządzany przez notariusza polskiego – stanowi dokument urzędowy w rozumieniu tego przepisu?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

- 31 Poprzez swoje pytania drugie i trzecie, które należy zbadać łącznie i w pierwszej kolejności, sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, po pierwsze, czy brak przewidzianego w art. 3 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 650/2012 powiadomienia przez państwo członkowskie o wykonywaniu przez notariuszy funkcji sądowych jest decydujący dla uznania notariuszy za „sąd”, a w przypadku udzielenia na to pytanie odpowiedzi przeczącej – czy art. 3 ust. 2 akapit pierwszy należy interpretować w ten sposób, że notariusza sporządzającego akt poświadczenia dziedziczenia, taki jak ten w postępowaniu głównym, na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego, zgodnie z przepisami prawa krajowego, takimi jak powoływane w postępowaniu głównym, należy uznać za „sąd” w rozumieniu przywołanego przepisu, a po drugie, czy art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że poświadczenie dziedziczenia, takie jak to w postępowaniu głównym, sporządzane przez notariusza na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego stanowi „orzeczenie” w rozumieniu tego przepisu.
- 32 Artykuł 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012 definiuje „orzeczenie” jako „każdą decyzję w sprawach dotyczących dziedziczenia wydaną przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od nazwy takiej decyzji, w tym postanowienie w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania wydane przez urzędnika sądowego”.
- 33 W związku z tym orzeczenie w rozumieniu analizowanego przepisu charakteryzuje wydanie go przez „sąd”, tak iż aby odpowiedzieć na pytanie, czy krajowe poświadczenie dziedziczenia, takie jak to w postępowaniu głównym, należy uznać za „orzeczenie”, w pierwszej kolejności trzeba ustalić, czy organ, który je wydał, należy uznać za „sąd” w rozumieniu art. 3 ust. 2 rzeczonego rozporządzenia.
- 34 Jeżeli chodzi o definicję pojęcia „sądu”, zgodnie z art. 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012 oznacza ono każdy organ sądowy i wszystkie inne organy oraz przedstawiciele zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych, którzy wykonują funkcje sądowe lub działają na podstawie przekazania uprawnień przez organ sądowy, lub działają pod kontrolą organu sądowego, pod warunkiem że takie inne organy i przedstawiciele zawodów prawniczych zapewniają gwarancje bezstronności i prawa wszystkich stron do bycia wysłuchanymi oraz pod warunkiem że ich orzeczenia na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym działają, mogą być przedmiotem zaskarżenia do organu sądowego lub ponownego rozpoznania przez organ sądowy oraz mają moc i skutek podobne do orzeczenia organu sądowego w takiej samej sprawie.
- 35 Artykuł 3 ust. 2 akapit drugi tego rozporządzenia stanowi, że państwa członkowskie powiadamiają Komisję m.in. o organach pozasądowych, które wykonują funkcje sądowe.

- 36 W kwestii tej art. 79 rozporządzenia nr 650/2012 precyzuje, że na podstawie powiadomień od państw członkowskich Komisja sporządza wykaz innych organów i przedstawicieli zawodów prawniczych, o których mowa w art. 3 ust. 2 rzeczonoego rozporządzenia. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach informacji zawartych w tym wykazie, który Komisja odpowiednio zmienia.
- 37 W badanym przypadku należy stwierdzić, że polscy notariusze nie zostali wymienieni w owym wykazie, ponieważ Rzeczpospolita Polska nie zidentyfikowała ich jako organu pozasądowego, który wykonuje funkcje sądowe na równi z sądami.
- 38 W związku z tym ustalenie, czy notariusz sporządzający akt poświadczenia dziedziczenia, taki jak ten w postępowaniu głównym, na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego, zgodnie z przepisami prawa krajowego takimi jak powoływane w postępowaniu głównym, spełnia kryteria sformułowane w art. 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012, należy poprzedzić ustosunkowaniem się do konsekwencji braku powiadomienia przewidzianego w art. 3 ust. 2 akapit drugi rzeczonoego rozporządzenia.

W przedmiocie konsekwencji braku powiadomienia w rozumieniu art. 3 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 650/2012

- 39 Należy zauważyć, że art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 650/2012 nie wylicza organów oraz przedstawicieli zawodów prawniczych uznawanych za sąd w rozumieniu rzeczonoego rozporządzenia, lecz ustanawia specyficzne wymogi, których spełnienie jest w tym celu konieczne.
- 40 Jak wynika bowiem z orzecznictwa Trybunału, w odróżnieniu na przykład od rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 805/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz.U. 2004, L 143, s. 15 – wyd. spec. w jęz. polskim, rodz. 19, t. 7, s. 38) lub rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1), które nie zawierają żadnego przepisu ogólnego określającego wymogi, które należy spełnić, aby organ został uznany za sąd, rozporządzenie nr 650/2012 precyzuje w art. 3 ust. 2, że pojęcie „sądu” w rozumieniu tego rozporządzenia obejmuje nie tylko organy sądowe, lecz również wszelkie inne organy i przedstawicieli zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych, którzy wykonują funkcje sądowe i spełniają wymogi określone w tym przepisie (zob. podobnie wyroki: z dnia 9 marca 2017 r., Zulfikarpašić, C-484/15, EU:C:2017:199, pkt 35; z dnia 9 marca 2017 r., Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, pkt 48).
- 41 Z tego wynika, że aby organy oraz przedstawiciele zawodów prawniczych właściwi w sprawach spadkowych, ale niebędący organami sądowymi, mogli zostać uznani za „sąd” w rozumieniu art. 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012, muszą spełniać ustanowione w tymże przepisie kryteria.
- 42 Dla celów sporządzenia wykazu, o którym mowa w art. 79 rozporządzenia nr 650/2012 w ramach stosowania rzeczonoego rozporządzenia wszystkie państwa członkowskie muszą weryfikować, czy organy właściwe w sprawach spadkowych spełniają określone w art. 3 ust. 2 akapit pierwszy przywołanego rozporządzenia wymogi uznania za „sąd” i notyfikować te organy Komisji zgodnie z art. 3 ust. 2 akapit drugi tego samego rozporządzenia.
- 43 Mimo iż powiadomienie Komisji ustanawia domniemanie, iż organy krajowe zgłoszone zgodnie z art. 79 rozporządzenia nr 650/2012 stanowią „sądy” w rozumieniu art. 3 ust. 2 rzeczonoego rozporządzenia, okoliczność iż organ krajowy nie został objęty powiadomieniem, nie może być sama

w sobie wystarczającą podstawą dla stwierdzenia, że dany organ nie spełnia wymogów określonych w art. 3 ust. 2 owego rozporządzenia (zob. analogicznie wyrok z dnia 30 maja 2018 r., Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 44 Jak wynika bowiem z motywu 21 rozporządzenia nr 650/2012, kwestia związania notariuszy w danym państwie członkowskim zasadami jurysdykcji określonymi w niniejszym rozporządzeniu powinna zależeć od tego, czy są oni objęci zakresem definicji „sądu” do celów niniejszego rozporządzenia, a nie od ujęcia ich w wykazie, o którym mowa w art. 79 tego samego rozporządzenia, sporządzonym w oparciu o powiadomienie przewidziane w art. 3 ust. 2 akapit drugi tegoż rozporządzenia.
- 45 Sąd krajowy rozpatrujący spór, w którym powstaje kwestia kwalifikacji jako „sąd” w rozumieniu art. 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012 organu lub przedstawicieli zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych, czy też sąd krajowy, który powziął wątpliwości co do prawidłowości oświadczeń złożonych przez państwa członkowskie wobec Komisji, może zadać sobie pytanie, czy wymogi wyliczone w przywołanym przepisie są spełnione w przedłożonej mu sprawie i, w razie potrzeby, wystąpić do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w tejże kwestii.
- 46 W tym kontekście należy zauważyć, że cel rozporządzenia nr 650/2012, jakim jest zapewnienie należytego działania wymiaru sprawiedliwości w Unii, byłby poważnie zagrożony, gdyby w ramach powiadamiania Komisji w rozumieniu art. 79 rozporządzenia nr 650/2012 każde państwo członkowskie – decydując się nie uwzględnić organów lub przedstawicieli zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych i wykonujących funkcje sądowe na równi z sądami bądź, wręcz przeciwnie, decydując się je uwzględnić – mogło przesądzić o ich kwalifikacji jako „sąd” w rozumieniu art. 3 ust. 2 akapit pierwszy owego rozporządzenia, w oderwaniu od wymogów wyraźnie sformułowanych w przywołanym przepisie.
- 47 W związku z tym z braku notyfikowania Komisji przez Rzeczpospolitą Polską polskich notariuszy w rozumieniu art. 79 rozporządzenia nr 650/2012 nie można wnioskować, że nie mogą oni zostać uznani za „sąd”, jeżeli spełniają oni wymogi przewidziane przez rzezzone rozporządzenie.
- 48 Wynika z tego, że brak przewidzianego w art. 3 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 650/2012 powiadomienia przez Rzeczpospolitą Polską o wykonywaniu przez notariuszy funkcji sądowych ma walor wyłącznie informacyjny.
- 49 W konsekwencji należy ustalić w sposób autonomiczny, czy notariusz sporządzający akt poświadczenia dziedziczenia na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego spełnia ustanowione w art. 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012 wymogi uznania za „sąd” w rozumieniu przywołanego przepisu.

W przedmiocie pojęcia „sądu” w rozumieniu art. 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012

- 50 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem z wymogu jednolitego stosowania prawa Unii oraz zasady równego traktowania wynika, że treść przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich do celów ustalenia jego znaczenia i zakresu, powinna zwykle w całej Unii być przedmiotem autonomicznej i jednolitej wykładni, którą należy ustalić z uwzględnieniem nie tylko jego brzmienia, ale również kontekstu tego przepisu oraz celu danego uregulowania (zob. podobnie wyrok z dnia 21 czerwca 2018 r., Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, pkt 33).

- 51 Zgodnie z brzmieniem art. 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012, co zostało już sprecyzowane w pkt 34 niniejszego wyroku, organ pozasądowy lub przedstawiciele zawodów prawniczych właściwi w sprawach spadkowych są objęci zakresem pojęcia „sąd”, jeżeli wykonują funkcje sądowe lub działają na podstawie przekazania uprawnień przez organ sądowy lub działają pod kontrolą organu sądowego, pod warunkiem że spełniają wymogi wymienione w tymże przepisie.
- 52 Wymogi wymienione w art. 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012 gwarantują, jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 76 i 77 swojej opinii, poszanowanie zasady wzajemnego zaufania do działania wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich Unii, która to zasada leży u podstaw stosowania przepisów tego rozporządzenia dotyczących uznawania i wykonywania orzeczeń w innym państwie członkowskim zgodnie z rozdziałem IV owego rozporządzenia i która uzasadnia odmienny reżim obowiązujący w stosunku do przepływu orzeczeń i dokumentów w państwach członkowskich.
- 53 O ile bowiem funkcje sądowe i funkcje z zakresu notariatu różnią się od siebie, z motywu 20 rozporządzenia nr 650/2012 wynika jednak, że w ramach stosowania rzeczonoego rozporządzenia pojęcie „sądu” należy interpretować szeroko, obejmując jego zakresem notariuszy wykonujących funkcje sądowe w niektórych sprawach dotyczących spadku. Ten sam motyw precyzuje natomiast, że pojęcie „sądu” nie powinno obejmować organów pozasądowych państwa członkowskiego uprawnionych na mocy prawa krajowego do zajmowania się sprawami spadkowymi, takich jak notariusze w większości państw członkowskich, gdy – jak ma to zwykle miejsce – nie sprawują oni funkcji sądowniczych.
- 54 Należy zatem ustalić, czy w kontekście rozporządzenia nr 650/2012, notariusz, który sporządza akt poświadczenia dziedziczenia, wykonuje funkcje sądowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 akapit drugi rzeczonoego rozporządzenia.
- 55 W kwestii tej należy przypomnieć, że Trybunał orzekł, iż wykonywanie funkcji sądowych implikuje posiadanie kompetencji do rozpatrzenia sprawy potencjalnie spornej między stronami (zob. podobnie wyrok z dnia 2 czerwca 1994 r., Solo Kleinmitoren, C-414/92, EU:C:1994:221, pkt 17, 18). Aby – ze względu na specyficzny charakter wykonywanych przez niego zadań – można było uznać organ za wykonujący funkcje sądowe, musi on posiadać kompetencję do rozstrzygnięcia ewentualnego sporu (zob. podobnie postanowienie z dnia 24 marca 2011 r., Bengtsson, C-344/09, EU:C:2011:174, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo). Sytuacja taka nie ma miejsca, gdy kompetencje danego przedstawiciela zawodu prawniczego zależą tylko i wyłącznie od woli stron.
- 56 Należy w związku z tym stwierdzić, że organ wykonuje funkcje sądowe, jeżeli może zostać uznany za właściwy w przypadku sporu z zakresu spraw spadkowych. Kryterium to znajduje zastosowanie niezależnie od tego, czy postępowanie w przedmiocie wydania poświadczenia dziedziczenia ma charakter sporny, czy też nie (zob. podobnie wyrok z dnia 21 czerwca 2018 r., Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, pkt 44).
- 57 W badanej sprawie należy stwierdzić, że zgodnie z brzmieniem art. 1027 kodeksu cywilnego, za pomocą aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego w braku sporu w odniesieniu do dziedziczenia, notariusz poświadcza prawa spadkobierców wynikające z dziedziczenia w stosunku do osób trzecich, które nie roszczą sobie praw do spadku z tytułu dziedziczenia.
- 58 Owo poświadczenie dziedziczenia może zostać wydane przez notariusza – zgodnie z brzmieniem art. 95c ust. 2 pkt 1 Prawa o notariacie – jedynie na zgodne żądanie spadkobierców. Notariusz weryfikuje stan faktyczny z urzędu i zgodnie z art. 95e ust. 1 Prawa o notariacie notariusz sporządza akt poświadczenia dziedziczenia, jeżeli nie ma wątpliwości co do istnienia jurysdykcji krajowej, treści właściwego prawa obcego, osoby spadkobiercy, wysokości udziałów w spadku, a w przypadku gdy spadkodawca uczynił zapis windykacyjny – także co do osoby, na której rzecz spadkodawca uczynił

zapis windykacyjny, i przedmiotu zapisu. Ponadto zgodnie z art. 95e ust. 2 pkt 2 Prawa o notariacie notariusz odmawia sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia w szczególności, jeżeli przy sporządzaniu protokołu dziedziczenia wszyscy potencjalni spadkobiercy nie byli obecni.

- 59 Z przywołanych przepisów wynika, że czynności notarialne związane z wydawaniem poświadczeń spadkowych są wykonywane na zgodny wniosek zainteresowanych, co pozostawia nienaruszone prerogatywy sądu na wypadek wystąpienia między stronami sporu – nawet jeśli zgodnie z prawem polskim notariusze mają obowiązek zweryfikowania, czy spełnione są przesłanki prawne wydania aktu poświadczenia dziedziczenia – ponieważ nie posiadają oni żadnych uprawnień decyzyjnych.
- 60 Ponadto należy stwierdzić, że zgodnie z brzmieniem art. 4 i 5 Prawa o notariacie notariusze wykonują wolny zawód, co oznacza, że w ramach głównej działalności dokonują szeregu czynności notarialnych za wynagrodzeniem określonym na podstawie umowy ze stronami czynności, nie wyższym niż maksymalne stawki właściwej taksy notarialnej.
- 61 Nie można zatem uznać, że dokonywanie czynności notarialnych wpisuje się, jako takie, w wykonywanie funkcji sądowych.
- 62 Jako że wymogi wymienione w art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 650/2012 wymagają kumulatywnego spełnienia, nie jest konieczne ustalanie, czy zostały spełnione inne wymogi sformułowane w analizowanym przepisie, ponieważ w badanej sprawie nie jest spełniony wymóg wykonywania funkcji sądowych.
- 63 W konsekwencji, biorąc pod uwagę, że akt poświadczenia dziedziczenia, taki jak ten w postępowaniu głównym, nie zostało wydane przez sąd w rozumieniu art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 650/2012, nie stanowi ono zgodnie z pkt 32 niniejszego wyroku „orzeczenia” w sprawie dotyczącej dziedziczenia w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. g) rzeczonego rozporządzenia.
- 64 W świetle powyższych rozważań na pytania drugie i trzecie należy odpowiedzieć następująco:
- artykuł 3 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że brak przewidzianego w tym przepisie powiadomienia przez państwo członkowskie o wykonywaniu przez notariuszy funkcji sądowych nie jest decydujący dla uznania notariuszy za „sąd”;
 - artykuł 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że notariusza – sporządzającego akt poświadczenia dziedziczenia, taki jak ten w postępowaniu głównym, na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego – nie należy uznać za „sąd” w rozumieniu przywołanego przepisu, a w konsekwencji art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że takie poświadczenie dziedziczenia nie stanowi „orzeczenia” w rozumieniu tego przepisu.

W przedmiocie pytań pierwszego i czwartego

- 65 W związku z odpowiedzią udzieloną na pytania drugie i trzecie nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytania pierwsze i czwarte.

W przedmiocie pytania piątego

- 66 Poprzez swoje pytanie piąte sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że poświadczenie dziedziczenia, takie jak polskie poświadczenie dziedziczenia, sporządzane przez notariusza zgodnie z niespornym wnioskiem wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego stanowi „dokument urzędowy”

w rozumieniu tego przepisu, któremu może towarzyszyć formularz, o którym mowa w art. 59 ust. 1 akapit drugi rzeczonego rozporządzenia, sporządzony według wzoru załącznika 2 do rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014.

- 67 Zgodnie z brzmieniem art. 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia nr 650/2012 „dokument urzędowy” oznacza dokument dotyczący dziedziczenia, który został oficjalnie sporządzony lub zarejestrowany jako dokument urzędowy w państwie członkowskim i którego autentyczność, po pierwsze, dotyczy podpisu i treści dokumentu urzędowego, a po drugie została stwierdzona przez organ publiczny lub inny organ uprawniony do tego przez państwo członkowskie pochodzenia.
- 68 Ponadto z motywu 62 owego rozporządzenia wynika, iż „autentyczność” dokumentu urzędowego powinna być pojęciem autonomicznym, obejmującym takie kwestie jak prawdziwość tego dokumentu, wymogi formalne dokumentu, uprawnienia organu sporządzającego dokument oraz procedurę, na podstawie której sporządzono ten dokument. „Autentyczność” powinna również obejmować elementy faktyczne stwierdzone przez właściwy organ w danym dokumencie urzędowym, takie jak fakt, że wskazane strony stawiły się przed tym organem we wskazanym dniu i że złożyły wskazane oświadczenia.
- 69 W badanej sprawie, jak wyjaśnił rząd polski, notariusze są na mocy prawa polskiego upoważnieni do sporządzenia dokumentów dotyczących dziedziczenia, a poświadczenie dziedziczenia jest rejestrowane formalnie jako dokument urzędowy. Ponadto zgodnie z art. 95j Prawa o notariacie zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia ma skutki prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.
- 70 Należy również stwierdzić, że zgodnie z art. 95e Prawa o notariacie, co zostało przypomniane w pkt 58 niniejszego wyroku, notariusz dokonuje weryfikacji, co może doprowadzić do odmowy sporządzenia przez niego aktu poświadczenia dziedziczenia, w związku z czym autentyczność tego dokumentu dotyczy podpisu i jego treści.
- 71 Poświadczenie dziedziczenia, takie jak to w postępowaniu głównym spełnia zatem wymogi przewidziane w art. 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia nr 650/2012. Stanowi ono zatem dokument urzędowy, którego wypis może zostać opatrzony formularzem, o którym mowa w art. 59 ust. 1 akapit drugi rzeczonego rozporządzenia, którego wzór zawiera załącznik 2 do rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014.
- 72 W świetle powyższych rozważań na pytanie piąte należy odpowiedzieć, że art. 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że poświadczenie dziedziczenia, takie jak to w postępowaniu głównym, sporządzane przez notariusza zgodnie z niespornym wnioskiem wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego stanowi „dokument urzędowy” w rozumieniu tego przepisu, któremu może towarzyszyć formularz, o którym mowa w art. 59 ust. 1 akapit drugi rzeczonego rozporządzenia, sporządzony według wzoru załącznika 2 do rozporządzenia wykonawczego nr 1329/2014.

W przedmiocie kosztów

- 73 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 3 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego należy interpretować w ten sposób, że brak przewidzianego w tym przepisie powiadomienia przez państwo członkowskie o wykonywaniu przez notariuszy funkcji sądowych nie jest decydujący dla uznania notariuszy za „sąd”.

Artykuł 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że notariusza – sporządzającego akt poświadczenia dziedziczenia, taki jak ten w postępowaniu głównym, na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego – nie należy uznać za „sąd” w rozumieniu przywołanego przepisu, a w konsekwencji art. 3 ust. 1 lit. g) rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że takie poświadczenie dziedziczenia nie stanowi „orzeczenia” w rozumieniu tego przepisu.

- 2) Artykuł 3 ust. 1 lit. i) rozporządzenia nr 650/2012 należy interpretować w ten sposób, że poświadczenie dziedziczenia, takie jak to w postępowaniu głównym, sporządzone przez notariusza zgodnie z niespornym wnioskiem wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego stanowi „dokument urzędowy” w rozumieniu tego przepisu, któremu może towarzyszyć formularz, o którym mowa w art. 59 ust. 1 akapit drugi rzeczonoego rozporządzenia, sporządzony według wzoru załącznika 2 do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1329/2014 z dnia 9 grudnia 2014 r. ustanawiającego formularze, o których mowa w rozporządzeniu nr 650/2012.

Bonichot

Toader

Rosas

Bay Larsen

Safjan

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 23 maja 2019 r.

Sekretarz
A. Calot Escobar

Prezes pierwszej izby
J.C. Bonichot